

Burgesos distingits

6/IV/1979

Es pot establir una certa correspondència entre el català i el castellà pel que fa a l'ús de la lletra g i del dígraf gu davant les vocals e, i. Encara que amb un so consonàntic diferent, i a mots catalans amb els grups ge, gi corresponen mots del castellà amb els mateixos grups, fins i tot, en alguns casos, amb formes homògrafes, com general, gentil, digerir, vigilar i exigir. (Fem abstracció, en aquesta nota, d'aquells casos en què els mots equivalents de cada llengua són d'origen diferent, com genoll i «rodilla», i també d'aquells en què la g del mot castellà ha sofert una transformació o s'ha eliminat: germà «hermano», gendre «yerno», llegir «leer».) I amb el mateix so, a mots del català amb els grups gue, gui solen correspondre també mots del castellà amb aquests mateixos grups, en un bon nombre de casos, anàlogament, amb una forma gràfica idèntica, com guerra, guinea, guitarra, guisar, seguir, etc.

Sens dubte a causa d'aquesta correspondència tan general, en aquells casos comptats en què existeix una discrepància entre la solució del català i la del castellà, observem, en l'ús de la nostra llengua, continus errors i vacil·lacions. Un d'aquests casos el constitueix el mot burgès i els altres de la seva família, com burgesia i aburgesat. Es cert que la forma primitiva del mot era burguès com a derivat lògic de burg i que la forma burgès es considera d'influència francesa, però ja apareix en els textos del segle XIII i és la que s'ha imposat definitivament. En el parlar de Barcelona, on, com tothom sap, és un mot molt usual, no hem conegut altra forma que burgès. I si avui veiem sovint, en textos catalans, la forma «burgues», és sens dubte, a causa de la influència del castellà, sense que correspongui a l'expressió oral dels autors d'aquests textos. En molts casos és segurament atribuïble als tipògrafs —que han de correspondre alternativament en totes dues llengües— ja que en un mateix escrit apareixen totes dues formes. Conve recordar, en conseqüència, que l'única forma considerada admesa actualment és burgès i que caldria mirar d'evitar, per tant, la forma concurrent.

Els altres dos acasos que tenim anotats són els verbs distingir i extingir que corresponen al castellà que revesteixen les formes «distinguir» i «extinguir», per les quals es veuen, també en força ocasions, indègudament substituïts. Així, el cos d'una carta es pot encapçalar amb la fórmula Distingit senyor (però no «Distinguit -senyor», tal com s'escapa a molta gent).